

*М. І. Григор'єва,
докторант, Міжрегіональна академія управління персоналом
В. В. Кобрицький,
доктор філософії, доцент, Міжрегіональна академія управління персоналом*

ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНОГО ПРОЕКТУ "СТОВБУРОВІ КЛІТИНИ"

Стаття присвячена можливостям упровадження корпоративного проекту "Стовбурові клітини", що полягає у новому методі лікування тяжких хвороб. Показано його соціальну та інвестиційну привабливість при зосередженні інтелектуального та фінансового потенціалу в межах спеціального корпоративного проекту.

The article is dedicated to possibilities of implementation of Corporative project "Stem cells" which is in a new method for treatment of some dangerous diseases. Social and financial attractiveness of the investments under conditions of intellectual and financial concentration in the limits of Corporative project are shown.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний проект, інновації, стовбурові клітини, клінічні дослідження, практичні результати.

ВСТУП

Виходячи з того, що значна частина інноваційних планів та інвестиційних проектів приносить значно менше користі, ніж планувалося, всіх учасників інвестиційного процесу, перш за все, цікавить оцінка відповідності кожного проекту їх суб'єктивним інтересам [1]. Через це в умовах ринкової економіки на основі інвестиційних розрахунків вже на стадії планування виконується відбір інвестиційних проектів.

Цілком імовірно, що з ряду об'єктивних і суб'єктивних причин інвесторів доведеться шукати поза межами нашої держави. Переваги іноземних інвестицій над іншими видами економічної допомоги незаперечні. Вони виступають додатковим джерелом інвестування, не збільшуючи при цьому зовнішнього боргу країни, а також завдяки виробничій та науково-технічній кооперації забезпечують інтеграцію вітчизняної економіки у світову.

У статті обговорюється реальний інвестиційний проект, заснований на пропозиції запровадження у нашій країні методу лікування багатьох видів захворювань за допомогою стовбурових клітин. Реалізація цього проекту не тільки дасть можливість потенційним інвесторам отримати значний прибуток, але й буде вигідна і корисна державі, суспільству в особі жителів України, які отримують можливість насолоджуватися щасливим дольоттям [2].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Лікування тяжких хвороб за допомогою стовбурових клітин в Україні потребує серйозного лабораторного та клінічного дослідження, що вимагає значних інтелектуальних і фінансових інвестицій. За наявності відповідного інтелектуального потенціалу вітчизняних фахівців, ми вважаємо необхідним роз-

Таблиця 1. Витрати на фінансування проекту "Стовбурові клітини" (грн.)

Види витрат	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Постійні витрати	2.307.552	2.307.552	2.307.552
із них:			
орендна плата	2.100.000	2.100.000	2.100.000
послуги ЖКГ	207.552	207.552	207.552
Змінні витрати	192.448	100.000	100.000
Заробітна плата з урахуванням податків	2.880.000	2.900.000	3.000.000
Сировина і матеріали	1.440.000	1.500.000	1.600.000
Виробнича собівартість	6.820.000	6.807.552	7.007.552
Комерційні витрати	180.000	100.000	100.000
Повна собівартість	7.000.000	6.907.552	7.107.552
Відпускна ціна розробки	9.100.000	*	*
Мінімальний розмір прибутку	2.100.000	*	*

* розраховуються тільки після визначення суми змінних та комерційних витрат.

крити вітчизняним і зарубіжним інвесторам економічні аспекти реалізації проекту "Стовбурові клітини", довести суспільну та економічну ефективність вкладання коштів у подібні проекти та запропонувати їх до втілення всім зацікавленим інвесторам.

РЕЗУЛЬТАТИ

Розвиток науково-технічного процесу спричинив нову хвилю інвестування в підприємства, установи та об'єднання, які займаються розробкою нових технологій, методів виробництва чи навчання і пошуком нових сфер докладання своїх зусиль та вдосконалення наявних. Цей процес тісно пов'язаний з інноваційною діяльністю та її значенням для процесу залучення іноземних інвестицій.

Через те, що основна мета діяльності комерційного підприємства — одержання прибутку, вся його діяльність повинна передбачати отримання позитивного фінансового результату. Цей же принцип відноситься й до інвестування. Через це кожний інвестор буде вкладати кошти у проект тільки в тому випадку, якщо він упевнений в ефективності своїх зусиль. Ось чому перед інвестором постає об'єктивна необхідність кількісного виміру ефекту від здійснення інвестиційного проекту.

Як відомо, індивідуальні, а особливо корпоративні інвестори, неохоче вкладають гроші у медицину, особливо в ті галузі, що вивчені недостатньо ґрунтовно. А ретельне дослідження потребує належного фінансування. Коло замикається, проблема залишається [3].

Щоб довести потенційним інвесторам вигідність вкладання коштів у подібні розробки, а саме стовбурові клітини, ми покажемо, яким чином досягається подвійний позитивний ефект (і для суспільства, і для інвестора).

Безумовно, слід здійснити оцінку можливих ризиків для інвестора. Їх насправді може бути чимало, а саме: виробничі, систематичні, фінансові, комерційні, соціальні.

Виробничі ризики виникають при виході з ладу спеціалізованої техніки (наприклад, азотних камер, у яких зберігаються стовбурові клітини). Тоді існує ризик їх загибелі, тобто втрата матеріалу для дослідження. Буде

потрібно закупівля нового матеріалу, що потягне за собою додаткові витрати. Тобто доведеться шукати нові джерела фінансування.

Систематичні ризики можна очікувати, якщо відбудуться зміни в законодавчій базі (наприклад, буде введена заборона на розробки у сфері клітинної терапії). Тоді виникнуть проблеми з дослідженням стовбурових клітин. Якщо зростуть тарифи на комунальні послуги чи матиме місце збільшення бази оподаткування, тоді неминуче зростуть витрати на дослідження, що потребуватиме збільшення сум вкладень від інвесторів.

Фінансові ризики з'являються, якщо вкладених коштів виявиться недостатньо чи виникнуть непередбачені витрати, тоді доведеться або шукати додаткові кошти, або робити перерахунок і проводити тільки найбільш важливі дослідження.

Комерційні ризики існують завжди і полягають у тому, що дослідження американських або японських вчених будуть впроваджені на ринок (у тому числі і український) раніше, ніж дослідження українських учених.

Соціальні ризики полягають у тому, що населення України (а частково й лікарі-традиціоналісти) можуть боятися застосовувати в лікуванні стовбурові клітини і віддаватимуть перевагу класичним методам лікування. Тут на підставі наукових досліджень треба буде підготувати суспільство до появи нових методів лікування і переконати в їх ефективності та безпечності.

Економічне обґрунтування проекту виглядає таким чином. Розрахунки ґрунтуються на актуальних ставках, розцінках і тарифах.

Витрати, необхідні для фінансування проекту протягом одного календарного року, наводяться нами у таблиці 1.

Витрати, необхідні для фінансування проекту протягом одного 2015 календарного року, складають 7.107.552 грн., з яких: постійні витрати (амортизація основних засобів, послуги зв'язку, транспорт тощо) розраховуються на поточний рік та приблизно на майбутні роки, тому що можуть змінюватися паралельно зі змінами об'єму виробництва і комерційні витрати (преміальні персоналу, витрати, пов'язані з транспортуванням, пакуванням тощо) розраховуються приблизно на

майбутні роки та детально на поточний рік тільки після формування бюджету.

Щорічний відсоток, який отримуватимуть інвестори, складе $\approx 20\%$ від прибутку. Показники ефективності проекту "Стовбурові клітини", розраховані відповідно до [4], матимуть такий вигляд.

Чиста поточна вартість (NPV) визначається як поточна вартість чистих грошових потоків за весь розрахунковий період, приведена до початкового кроку або як перевищення інтегральних результатів над інтегральними витратами.

Обчислюється за формулою:

$$NPV = \frac{\sum(a_t * CF_t)}{(1+r)^t} - I,$$

де CF_t — сумарний потік платежів за період t ;

r — процентна ставка;

a_t — коригуючий множник;

I — сума початкових інвестицій.

Використовуючи дані таблиці, ми знаходимо значення $NPV = 6659946$ грн.

$I: NPV > 0$ отже, проект рентабельний.

Внутрішня норма прибутковості (ВНП) характеризує максимальну віддачу, яку можна отримати від проекту, також це гранично допустима вартість грошових коштів, які можуть залучатися для реалізації проекту. Внутрішня норма прибутковості є тією нормою дисконту, при якій величина приведених ефектів дорівнює приведеним капіталовкладенням, тобто ЧПВ= 0.

Розраховується за формулою:

$$\sum_{t=0}^T \frac{R_t - Z_t^+}{(1 + E_{ВН})^t} = \sum_{t=0}^T \frac{K_t}{(1 + E_{ВН})^t},$$

де R_t — грошові надходження на інтервалі розрахункового періоду t ;

K_t — капіталовкладення на інтервалі t ;

$E_{ВН}$ — внутрішня норма прибутку.

Згідно з табличними даними, ми одержуємо $ВНП = 0,93$.

Ставка дисконту $СД = 0,25$.

$ВНП > СД$, отже проект буде вважатися ефективним.

Індекс прибутковості інвестицій (PI) дозволяє визначити, чи зможе поточний дохід від проекту покрити капітальні вкладення в нього.

Розраховується за формулою:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^T \frac{NCF_t}{(1+D)^t}}{I} = \frac{NPV + I}{I}$$

Використавши дані таблиці, одержуємо значення $PI = 1,95$,

$PI > 1$, отже проект ефективний.

Термін окупності проекту ($T_{ок}$) — це період, починаючи з якого початкові вкладення та інші витрати, пов'язані з інвестиційним проектом, покриваються сумарними результатами його здійснення.

Розраховується за формулою:

$$T_{ок} = K / (D - Z + A),$$

де K — величина початкових інвестицій;

D — річний дохід;

Z — витрати без амортизації;

A — сума амортизаційних відрахувань.

Розрахувавши значення, отримуємо $T_{ок} = 3,3$ роки.

Тобто, реалізація цього проекту буде вигідна і корисна не тільки інвесторам, але державі, суспільству в особі жителів України, які отримають можливість щасливого довголіття без надмірних хвороб.

Раніше [1; 2] ми вже частково досліджували вигоди від реалізації такого проекту і повинні наголосити, що широкий спектр цих вигод має не лише економічний, але й чітко виражений соціальний характер, як показано у таблиці.

ВИСНОВКИ

1. Сучасне українське суспільство потребує ґрунтовних досліджень щодо застосування стовбурових клітин у практиці лікування ряду тяжких хвороб.

2. Стовбурові клітини можуть у майбутньому стати для української медицини потужним засобом у боротьбі з тяжкими недугами і, можливо, частково замінити традиційні радикальні та паліативні методи лікування, що вимагає їх глибокого дослідження.

3. Для реалізації запропонованого проекту потрібно трохи більше семи мільйонів гривень інвестицій. Але вклавши гроші сьогодні, через рік інвестор зможе отримати свої відсотки від прибутку, а значна кількість хворих — можливість здорового довголіття. Термін окупності проекту — 3,3 роки.

4. У разі запровадження проекту доцільно на базі діючих санаторіїв з реабілітації кардіологічних хворих створити відділення із подальшого нагляду за пацієнтами, які проходили лікування за допомогою використання стовбурових клітин, у цілях продовження клінічних досліджень. Це створить можливість порівняння традиційних методів лікування та запровадження нових, із використанням стовбурових клітин.

5. Результатом запропонованого авторами проекту "Стовбурові клітини" є пропозиція для компаній (які займаються серйозними клініко-фармацевтичними дослідженнями) можливості отримання значного прибутку з інвестицій у даний проект, а для нашої держави — зекономити кошти на виплатах пенсій по інвалідності тощо і пустити їх на інші нагальні потреби.

Література:

1. Кобржицький В.В., Григор'єва М.І. Інноваційний лікувально-рекреаційний корпоративний проект // Економіка та держава. — 2013. — № 1. — С. 41—44.

2. Кобржицький В.В., Григор'єва М.І. Реалізація корпоративного проекту "Стовбурові клітини" — інноваційний шлях оздоровлення населення // Доповідь на VII Всеукраїнській науково-практичній конференції "Проблеми конституційно-правової модифікації держави в контексті сучасних глобалізаційних викликів" 22 листопада 2012 р., Київ, МАУП.

3. Кобржицький В.В. Сучасні проблеми корпоративного управління в Україні // Економіка та держава. — 2005 — № 11 — С. 15—17.

4. Мікроекономіка і макроекономіка / за ред. С. Будаговської. — К.: Основи, 2008.

Стаття надійшла до редакції 25.12.2012 р.